

**Jodiumhoudend contrastonderzoek
bij een verminderde nierfunctie.**

NIERSTICHTING

Leven gaat voor.

Jodiumhoudend contrastonderzoek bij een verminderde nierfunctie.

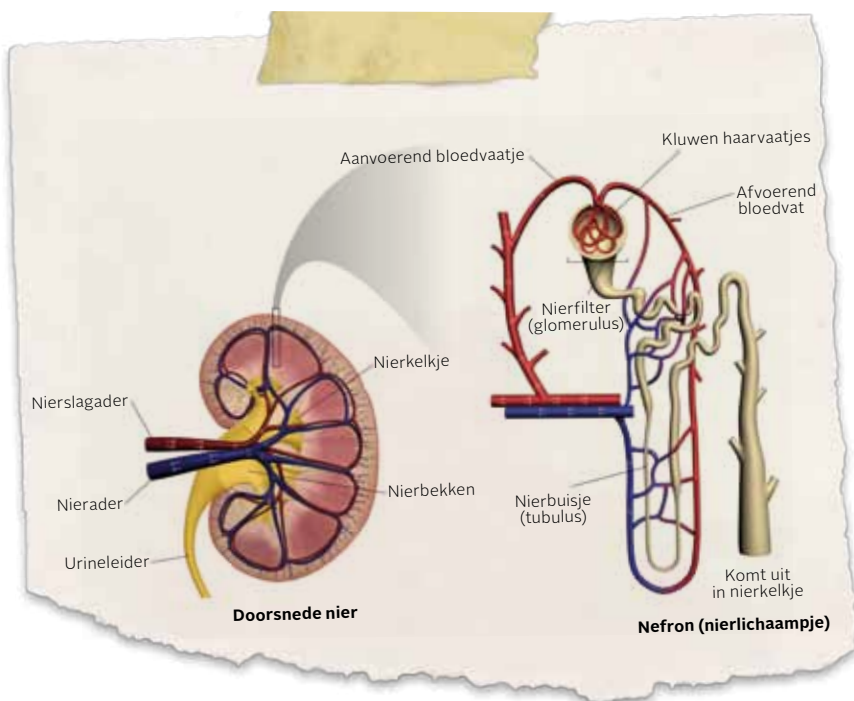
Wanneer u een verminderde nierfunctie heeft, kan een jodiumhoudend contrastmiddel ervoor zorgen dat uw nierfunctie (tijdelijk) verder achteruit gaat. In deze folder leest u waarom dat zo is en welke voorzorgsmaatregelen dit helpen voorkomen.

Beeldvormend onderzoek en jodiumhoudende contrastvloeistof

Met beeldvormend onderzoek komen organen, weefsels en bloedvaten beter in beeld. Om duidelijkere beelden te krijgen kan het nuttig zijn om jodiumhoudende contrastvloeistof te gebruiken.

Deze vloeistof wordt voor het onderzoek in een bloedvat gespoten.

Onderzoeken waarbij contrastvloeistof wordt gebruikt zijn bijvoorbeeld CT-scan, angiografie, een dotterprocedure of het plaatsen van een stent.

Invloed van jodiumhoudende contrastvloeistof op de nieren

De chemische eigenschappen van de contrastvloeistof kunnen de werking van de nieren beïnvloeden. Contrastvloeistof zorgt ervoor dat de doorstroming van het bloed in de nieren verandert. Dat kan de werking van de nieren verminderen. Verder kan contrastvloeistof een direct schadelijk effect hebben op de nierbuisjes van de nieren (zie illustratie).

Contrastnefropathie: wat is dat?

Een (tijdelijke) achteruitgang van de nierfunctie door jodiumhoudende contrastmiddelen noemen we ook wel contrastnefropathie. Heeft u een verminderde nierfunctie dan loopt u meer risico op contrastnefropathie dan mensen met een normale nierfunctie. Andere aandoeningen,

Wanneer u ooit een allergische reactie heeft gehad op een contrastmiddel, meld dit dan bij uw arts. Deze kan dan voorzorgsmaatregelen nemen of een ander onderzoek voorstellen.

zoals diabetes en hartfalen, kunnen het risico op achteruitgang van de nierfunctie nog verder vergroten. De behandelend arts bepaalt of u tot de groep met een verhoogd risico op contrastnefropathie behoort.

Als uw nierfunctie achteruit gaat door toediening van contrastmiddelen, geeft dit meestal geen klachten. De verminderde nierfunctie is meestal tijdelijk en herstelt vaak binnen enkele dagen of weken weer naar het niveau van voor het onderzoek. Forser verlies van de nierfunctie is echter ook mogelijk. Daarom is voorkómen van contrastnefropathie zo belangrijk.

Voorkómen van contrastnefropathie

Heeft u een verhoogd risico op contrastnefropathie, dan zijn er verschillende voorzorgsmaatregelen mogelijk om vermindering van de nierfunctie te voorkomen. Uw arts zal deze voorzorgsmaatregelen met u bespreken.

Verschiede ziekenhuizen hebben hiervoor een polikliniek contrastnefropathie. Daar kunt u terecht voor het bepalen van voorzorgsmaatregelen door een arts of verpleegkundig specialist. Dit gebeurt enige tijd voor het onderzoek.

*'Nieren zijn kwetsbaar.
Ik vind het belangrijk dat
mijn behandelaar een goede
bescherming van de nieren
biedt bij onderzoek waarbij
jodiumhoudend contrast
wordt gebruikt.'*

*Petra Jongmans,
nierpatiënt en
sieraadontwerper,
Rotterdam.*

Uw arts zal na het onderzoek zorgdragen voor verdere controle van de nierfunctie. Wanneer u al in het ziekenhuis opgenomen bent, treft de afdelingsarts deze voorzorgsmaatregelen.

Enkele veelvoorkomende voorzorgsmaatregelen staan hiernaast vermeld.

Mogelijke voorzorgsmaatregelen

🔴 Vochttoediening via een infuus

Wanneer u een verhoogd risico hebt op mogelijke achteruitgang van de nierfunctie, krijgt u meestal een infuus met een zoutoplossing voor en eventueel na het contrastonderzoek. Daardoor komt er meer vocht in de bloedvaatjes. Zo kan de contrastvloeistof minder schade aanrichten. Vanwege het infuus moet u worden opgenomen in het ziekenhuis.

Soms is een infuus met vocht niet mogelijk, bijvoorbeeld bij mensen met ernstig hartfalen en een vochtbeperking. Uw arts zal, in overleg met u, beslissen welke voorzorgsmaatregelen wel mogelijk zijn.

🔴 Aanpassen medicatie

Bij een verhoogd risico op achteruitgang van de nierfunctie, is het nodig om samen met de behandelend arts of verpleegkundig specialist uw medicatie te beoordelen. De arts maakt dan afspraken over het tijdelijk stoppen of aanpassen van uw medicatie voorafgaand aan het onderzoek. Sommige medicijnen kunnen schadelijk zijn voor de nieren wanneer deze samen met de contrastvloeistof worden gebruikt. Ook kunnen er bijwerkingen optreden van uw medicatie als de functie van uw nieren vermindert. Op de volgende pagina staat uitgelegd wat de werking is van enkele veel gebruikte medicijnen, en waarom (tijdelijk) aanpassen of stoppen nodig is bij toediening van contrastvloeistof.

Plastabletten (diuretica)

Plastabletten bevorderen de uitscheiding van water en zout door de nieren, waardoor de urineproductie toeneemt. Voorbeelden hiervan zijn furosemide (Lasix®), bumetanide (Burinex®), hydrochloorthiazide,

Stop alleen met uw plastabletten in overleg met uw arts. Soms mogen plastabletten niet gestaakt worden, bijvoorbeeld bij ernstig hartfalen.

chloortalidon en spironolacton. Bij onderzoek met contrastvloeistof is het belangrijk dat de bloedvaatjes van de nieren voldoende gevuld zijn met vocht. Het schadelijke effect van de contrastvloeistof op de bloedvaatjes wordt hierdoor verminderd. Wanneer u plastabletten gebruikt, zal de arts u vragen hier enkele dagen mee te stoppen, zodat het lichaam meer vocht vasthoudt.

Bepaalde pijnstillers

Pijnmedicatie zoals bijvoorbeeld ibuprofen, naproxen, diclofenac (NSAIDs) wordt gebruikt bij pijn en ontstekingen. Deze medicatie heeft als bijwerking dat de bloedvaatjes in de nieren vernauwen. Contrastvloeistof zorgt ook voor een vernauwing van de bloedvaatjes in de nieren. Om te sterke vernauwing van de bloedvaatjes te voorkomen, zal de arts u vragen deze medicijnen enkele dagen voor het onderzoek te stoppen. Zo nodig kunt u met uw arts bespreken welke vervangende pijnstillers u wel mag gebruiken.

Glucoseverlagende tabletten (metformine)

Metformine wordt gebruikt bij de behandeling van diabetes mellitus type 2. Het verhoogt onder andere de gevoeligheid van het

lichaam voor insuline. Wanneer u een verminderde nierfunctie heeft en een onderzoek met contrastvloeistof krijgt, zal de arts u vragen enkele dagen uw metformine niet te gebruiken. Dit voorkomt bijwerkingen. Tijdens het staken van de metformine kunnen de bloedglucosewaarden hoger zijn.

In overleg met uw arts kunt u enkele dagen na het onderzoek met contrastvloeistof dit middel weer gaan innemen.

Andere medicijnen

Behalve bovengenoemde medicijnen kan de arts ook andere medicijnen aanpassen en u hierover meer vertellen. Neem daarom altijd een actueel medicatieoverzicht mee. Dit is verkrijgbaar bij uw apotheek.

Praktijkvoorbeeld

Meneer Visser krijgt binnenkort een CT-scan van zijn buik in verband met misselijkheidsklachten. Bij dit onderzoek wordt contrastvloeistof gebruikt. Meneer Visser heeft een verminderde nierfunctie, diabetes mellitus type 2 en last van zijn kniegewricht.

Als voorzorgsmaatregel kijken meneer Visser en zijn arts kritisch naar zijn medicatie.

Meneer Visser gebruikt ibuprofen om zijn pijnklachten te onderdrukken. Hij gebruikt ook metformine in verband met de behandeling van diabetes mellitus type 2.

De arts en meneer spreken af dat hij de ibuprofen een dag voor het onderzoek staakt en een dag na het onderzoek weer hervat. Ze bespreken tevens vervangende medicatie voor als dit nodig is. Ook spreken zij af dat hij op de dag van het onderzoek en enkele dagen daarna geen metformine gebruikt. Meneer Visser wordt opgenomen op de dag van het onderzoek en krijgt een infuus met zoutoplossing.

Drie dagen na het onderzoek laat meneer Visser opnieuw zijn nierfunctie bepalen. De arts informeert hem over de uitslag. De nierfunctie is stabiel gebleven en meneer Visser kan zonder problemen weer beginnen met de metformine.

Tot slot

Een folder als deze geeft alleen algemene informatie. Persoonlijke medische vragen kunt u het beste aan uw arts stellen.

Deze folder kwam tot stand met dank aan het Maasstad Ziekenhuis, Rotterdam.
Ook dank aan de patiënten die aan deze uitgave meewerkten.

Meer weten?

Kijk op **www.nierstichting.nl** voor meer informatie en folders over nieren, nierziekten en de behandeling.
Of bel met **0800 388 0000** (gratis).

Wij zijn benieuwd naar **uw reactie!**
De Nierstichting vindt goede informatie belangrijk. Daarom zijn wij benieuwd naar uw reactie op deze uitgave. U kunt uw e-mail sturen naar:
infonierziekten@nierstichting.nl

Alles op alles.

De Nierstichting zet alles op alles om ervoor te zorgen dat mensen met een nierziekte in leven blijven en ook echt blijven leven. We strijden voor meer donoren, maken ons hard voor preventie en werken vastberaden aan een draagbare kunstnier. Want dialyseren is geen leven, maar overleven. We doen dan ook alles wat in ons vermogen ligt om het leven van nierpatiënten te verbeteren.

Dit kunnen we niet alleen. De Nierstichting krijgt geen financiële steun van de overheid en is daarom afhankelijk van donaties, giften en vrijwillige bijdragen uit de samenleving. Wilt u ons helpen bij het realiseren van onze doelen? Ga naar www.nierstichting.nl voor de mogelijkheden of vul bijgevoegde antwoordkaart in.

Leven gaat voor, in alles wat wij doen.

Ja, ik geef voor een beter leven van nierpatiënten!

Ik machtig daarom de per maand per kwartaal per half jaar eenmalig
Nierstichting om een bedrag € 10,- € 20,- € 30,-
af te schrijven van € 15,- € 25,- anders €

Per (datum) Van IBAN

Naam de heer mevrouw

Voorletter(s) Geboortedatum

Adres

Postcode Plaats

Telefoon

E-mail

Datum Handtekening

Ja, ik wil op de hoogte blijven van het werk van de Nierstichting. Stuur de ingevulde antwoordkaart naar:

Nierstichting Nederland, Antwoordnummer 533, 1400 VB Bussum (postzegel is niet nodig).

Machtigingskaart SEPA **Incassant ID** NL56ZZZ411970930000

Door ondertekening van deze machtiging geeft u toestemming aan de Nierstichting om een doorlopende of eenmalige incassoopdracht te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven en aan uw bank om doorlopend of eenmalig een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de Nierstichting. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Nierstichting

Postbus 2020

1400 DA Bussum

Algemeen 035 697 80 00,

Informatie nieren en nierziekten:

0800 388 00 00 (gratis)

infonierziekten@nierstichting.nl

www.nierstichting.nl

Disclaimer De informatie in deze brochure is met grote zorg samengesteld. Nierstichting Nederland kan geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor de juistheid en volledigheid van de inhoud van de brochure. Nierstichting Nederland is niet verantwoordelijk voor de informatie van derden waarnaar in deze brochure wordt verwezen. Het copyright van tekst- en beeldmateriaal in deze folder behoort aan Nierstichting Nederland.

maart 2014

Postzegel niet nodig

Nierstichting

Antwoordnummer 533

1400 VB Bussum

